

1606 (35)
נובמבר 2012

א.ג.נ.,

הנדון: קופות גמל - היערכות לקראת תום שנת המס 2012

הטבות המס להפקדות בקופות גמל לקצבה (משלמות/לא משלמות)

החוק מעניק הטבות מס שונות ל"עמית מוטב" ולעמית שאינו "עמית מוטב". בשנת 2012 "עמית מוטב" הנו כל עמית שהופקד בעדו בקופת גמל לקצבה¹ (משלמת/לא משלמת) סכום השווה ל- 16% מהשכר הממוצע במשק במונחים שנתיים דהיינו, 16,548² ש"ח לשנה.

**שכיר שאינו "עמית מוטב"
פרמיה לניכוי – סעיף 47(ב)(2) לפקודה:**

ניכוי בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת, בגובה ההפרש בין המשכורת ברוטו לבין המשכורת המבוטחת, אך לא יותר מ- 8,500 ש"ח לחודש.

**פרמיה לזיכוי – סעיף 45א(ד) לפקודה (שיעור הזיכוי – 35%):
מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:**

- משכורת מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 8,500 ש"ח לחודש.
- הפקדות כעמית עצמאי – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% ממשכורת ברוטו עד 8,500 ש"ח לחודש בניכוי הסכומים שהופקדו כעמית שכיר.

**עצמאי/שכיר שהנו "עמית מוטב"
פרמיה לניכוי – סעיף 47(ב1) לפקודה:**

- עצמאי – ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 17,000 ש"ח לחודש.
- שכיר – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:
 - ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת, עד 8,500 ש"ח לחודש בניכוי המשכורת המבוטחת.
 - ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת, בגובה ההפרש בין המשכורת ברוטו עד 34,000 ש"ח לחודש לבין הגבוה מבין המשכורת המבוטחת/8,500 ש"ח לחודש, אך לא יותר מ- 8,500 ש"ח לחודש.

שכיר + עצמאי – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:

- ניכוי בשיעור 11% מהכנסה לא מבוטחת³ עד 8,500 ש"ח לחודש בניכוי המשכורת המבוטחת.
- ניכוי בשיעור 11% מהכנסה לא מבוטחת, בגובה ההפרש בין ההכנסה עד 34,000 ש"ח לחודש לבין הגבוה מבין המשכורת המבוטחת/8,500 ש"ח לחודש, אך לא יותר מ- 8,500 ש"ח לחודש.

מהוראות אלה עולה כי אם השכר המבוטח עולה על 34,000 ש"ח לחודש – לא מגיע ניכוי.

¹ בין אם הפקיד כעמית שכיר ובין אם כעמית עצמאי. לעניין זה יש לכלול גם את מרכיב הפיצויים שבקופה.

² $8,619 * 16\% * 12$.

³ הכנסה לא מבוטחת = משכורת ללא זכויות + הכנסה אחרת שאינה משכורת.

פרמיה לזיכוי – סעיף 45א(ה) לפקודה (שיעור הזיכוי – 35%):

- עצמאי – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% מהכנסה עד 17,000 ₪ לחודש.
- שכיר – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:
 - משכורת מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 7% ממשכורת עד 8,500 ₪ לחודש.
 - משכורת לא מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת, עד משכורת ברוטו של 17,000 ₪ לחודש בניכוי הנמוך מבין המשכורת המבוטחת/8,500 ₪ לחודש.
- שכיר + עצמאי – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:
 - משכורת מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 7% ממשכורת עד 8,500 ₪ לחודש.
 - הכנסה לא מבוטחת⁴ – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% מהכנסה לא מבוטחת, עד הכנסה ברוטו של 17,000 ₪ לחודש בניכוי הנמוך מבין המשכורת המבוטחת/8,500 ₪ לחודש.

מהוראות אלה עולה כי בכל מקרה שיש שכר לא מבוטח עד 8,500 ₪ לחודש מגיע זיכוי ממס, ללא קשר לגובה השכר המבוטח.

קרנות השתלמות**שכיר – סעיף 3(ה) לפקודה:**

- שכר מרבי ללא זקיפת מס במועד ההפקדה – 15,712⁵ ₪ לחודש.
- חלק מעביד – 7.5%.
- חלק עובד – לפחות 1/3 (מקובל 2.5%).

תקרת "הפקדה מוטבת" לרווחים פטורים ממס:

- חלק מעביד – 7.5%.
- חלק עובד – 2.5%.
- שכר מרבי – 15,712 ₪ לחודש.

עצמאי – סעיף 17(א5) לפקודה:

- הניכוי ניתן ליחיד בעל הכנסה מעסק/משלח-יד בלבד.
- ניכוי בגובה הסכום שהופקד, לאחר הפחתה של 2.5% מ"הכנסה קובעת".
- "הכנסה קובעת" – הכנסה מעסק/משלח-יד עד 255,000 ₪ לשנה.
- תקרת הניכוי – 4.5% מ"הכנסה קובעת".

תקרת "הפקדה מוטבת" לרווחים פטורים ממס:

17,880 ₪ לשנה ללא כל קשר לגובה ההכנסה החייבת של היחיד מעסק/משלח-יד.

עצמאי + שכיר – סעיף 17(א5) לפקודה + תקנות ניכוי הוצאות

- ניכוי בגובה הסכום שהופקד, לאחר הפחתה של 2.5% מ"סכום התקרה".
- "סכום התקרה" – הנמוך מבין:
 - הכנסה מעסק/משלח-יד עד 255,000 ₪ לשנה.
 - 255,000 ₪ בשנה בניכוי המשכורת שבשלה הופקדו סכומים בקרן השתלמות לשכירים.
- תקרת הניכוי – 4.5% מ"סכום התקרה".

תקרת "הפקדה מוטבת" לרווחים פטורים ממס:

צירוף התקרות של עצמאי ושכיר גם יחד.

⁴ הכנסה לא מבוטחת = משכורת ללא זכויות + הכנסה אחרת שאינה משכורת.
⁵ יש לזכור כי המדידה הנה שנתית ביחס לכל אותם חודשים שהופרשו בהם כספים בפועל לקרן ההשתלמות.

אבדן כושר עבודה

- ההוצאה לאבדן כושר עבודה לא תעלה על פרמיה מרבית בשיעור 3.5% מהכנסה חייבת עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק (34,476 ₪ לחודש). דהיינו, פרמיה מרבית של 1,207 ₪ לחודש.
- יודגש כי פרמיה זו הנה בנוסף לפרמיה בשיעור 16% מהכנסה חייבת עד 17,000 ₪ לחודש אותה יכול עצמאי להפריש לקופות גמל לקצבה וליהנות מהטבות מס.
- לפי סעיף 3(ה3) לפקודה, הסכום המרבי אותו רשאי המעביד להפריש לעובד למרכיב התגמולים ולאבדן כושר עבודה גם יחד מבלי שהעובד יהיה חייב במס במועד ההפקדה הינו בשיעור 7.5% משכר עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק (פרמיה מרבית של 2,586 ₪ לחודש). דהיינו, פרמיה זו כוללת גם הפרשה למרכיב התגמולים וגם הפרשה לביטוח מפני אבדן כושר עבודה.

השלמת חסרים בקופות גמל לפיצויים

החל משנת 2011 לא ניתן להפריש יותר סכומים לקופות גמל מרכזיות לפיצויים (הוראה זו רלוונטית הן להפרשות שוטפות והן לתשלומי השלמה ופיגורים). משכך, הפרשות לפיצויים נעשות לקופות גמל לפיצויים על-שם העובדים בלבד (או בקופות גמל לקצבה או למרכיב פיצויים שבקופות גמל שאינן משלמות לקצבה). ניתן להשלים חסרים בקופות גמל לפיצויים על-שם העובדים במקרים הבאים:

- 1.1 **תשלומי פיגורים**⁶ – תשלומים הנעשים על-ידי מעביד המצטרף לקופת גמל על-מנת לכסות את ההתחייבות המצטברת לפיצויים עד למועד הצטרפותו, וכן תשלומים הבאים לכסות את הגירעון משנים קודמות שנוצר מפאת פיגור בהעברת התשלומים השוטפים לקופה, במלואם או בחלקם.
- 1.2 **תשלומי השלמה**⁷ – תשלומים הנעשים על-ידי מעביד בשנה מסוימת על-מנת לכסות את הפער בין הסכומים שנצברו בקופה (לרבות רווחים), לבין ההתחייבות הכוללת לפיצויים על-פי המשכורת האחרונה. מכאן, שמדובר בפער הנובע מעליית שכר העובדים ביחס לתשואות הקופה. תשלומים אלה נחלקים לשני סוגים:
 - 1.2.1 **תשלומי השלמה קבועים** – תשלומים המשתלמים מדי שנה לכיסוי הפער שנוצר מעליית השכר באותה שנה ביחס לתשואה.
 - 1.2.2 **תשלומי השלמה בלתי קבועים** – תשלומי השלמה שאינם קבועים מדי שנה בשנה, אלא נעשים אחת לכמה שנים.
2. תשלומי השלמה קבועים יותרו למעביד בניכוי לצרכי מס בשנה שאליה הם מתייחסים ובלבד ששולמו באותה השנה לקופה.
3. תשלומי השלמה בלתי קבועים ותשלומי פיגורים יותרו למעביד בניכוי לצרכי מס על בסיס שנתי לפי הגבוה מבין:
 - 3.1 20% מסך צבירת הפיצויים.
 - 3.2 1/3 מההפרש בין סך ההתחייבות לפיצויים לסך צבירת הפיצויים.
4. בשל הסמיכות לסוף השנה, מומלץ כי מעביד המעוניין בכך יבצע את ההשלמה עד ליום 31.12.2012 כדי שיוכל ליהנות מהוצאה לצרכי מס כבר בשנת המס 2012.

⁶ לא ניתן לבצע בקופות גמל משלמות לקצבה.

⁷ ניתן לבצע גם בקופות גמל משלמות לקצבה ובלבד שהופרשו תגמולים כדין לקופה.

ניכוי הוצאות סוציאליות

החוק קובע כי תשלומים סוציאליים המתייחסים למשכורת חודש דצמבר יותרו בניכוי בשנת המס ובלבד שיועברו לקופות הגמל עד לסוף חודש ינואר של השנה העוקבת. לכן, מעביד שמעוניין שההפרשות הסוציאליות בגין משכורת חודש דצמבר יותרו לו בניכוי בשנת המס הנוכחית (2012) חייב לוודא כי הפרשות אלה יועברו לקופות הגמל של עובדיו עד לסוף חודש ינואר של השנה העוקבת (2013).

פרישה מעבודה

1. עובד שמתכנן לפרוש מעבודה במהלך התקופה הקרובה ייטיב אם ידחה את מועד הפרישה לפחות ל- 30 בספטמבר 2012 שהרי אז יוכל לבקש מפקיד השומה לדחות את תחילת הפרישה לשנת המס 2013. אזכיר רק כי לאחרונה נתקבל פס"ד בעליון הקובע כי ניתן לנצל פטור לנכה/עיוור לפי סעיף 5(9) לפקודה כנגד סכומי המענקים החייבים במס שנפרסו.
2. מעביד שמתכוון לשלם מענק פרישה לעובד במזומן יכול לדחות במעט את מועד התשלום ולהעביר את הכסף לעובד בתחילת שנת המס 2013⁸. אם המעביד מדווח לצרכי מס על בסיס צבירה אין מניעה כי ידרוש הוצאה זו לצרכי מס כבר בשנת המס 2012 על-אף העובדה שהתשלום בוצע בשנת המס 2013.
3. כמו-כן יש לזכור כי פקידי השומה מאשרים כיום אוטומאטית הגדלת פטור למענקי פרישה עד ל-150% מהשכר האחרון בכפוף לתקרה הקבועה בחוק. יש לסמן \sqrt בבקשה להגדלה זו בסעיף ד.2. בטופס 161א.

בעלי שליטה

תיקון 190 לפקודה שנכנס לתוקף ביום 01.01.2012 התייחס בין היתר גם לבעלי שליטה ואפשר הגדלת הטבות המס לאוכלוסייה זו. במסגרת התיקון תוקן סעיף 32(9) לפקודה שעוסק בהגבלת הוצאות עבור בעלי שליטה והתוצאה הנה כדלקמן:

1. ההוצאה המותרת לחברה בגין הפרשה לפיצויים נותרה בעינה – עד 11,950 ₪ לשנה (996 ₪ לחודש).
2. ההוצאה המותרת לחברה בגין הפרשה לקרן השתלמות נותרה בעינה – עד 4.5% משכר שנתי עד 188,544 ₪ (15,712 ₪ לחודש).
3. ההוצאה המותרת לחברה בגין הפרשה למרכיב התגמולים בקופת גמל לקצבה:

- 3.1 לא תוטל יותר מגבלה להוצאה זו ומשכך ההוצאה בגין בעל שליטה תהא מותרת לחברה כמו עבור כל שכיר אחר בישראל.
- 3.2 משכך, החל מיום 01.01.2012 ניתן להפריש על חשבון החברה עד 7.5% משכר עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק (34,476 ₪) מבלי שבעל השליטה יהיה חייב במס במועד ההפרשה.
- 3.3 מנגד, החברה רשאית לדרוש את מלוא הסכום שהופרש על-ידה כהוצאה. אולם, יש לזכור שההפרשה בשיעור 7.5% כוללת גם את ההפרשה לאובדן כושר עבודה.
4. עוד נקבע, כי ההוצאה המותרת לחברה בגין קצבה שתשלם לבעל שליטה לאחר פרישתו מהחברה או לקרובו (לאחר פטירתו חלילה) תוגבל בקצבה בגובה משכורתו הממוצעת בכל תקופת העבודה * 1.5% לכל שנת עבודה בחברה.

⁸ בשל העובדה כי עיכוב כאמור יכול להיחשב להלנת פיצויי פטורים לפי דיני עבודה, הדבר אפשרי בהסכמה בין הצדדים בלבד. כמו-כן הדבר יכול להיבחן על-ידי שלטונות המס לבדיקת מלאכותיות.

תקרות וסכומים מעודכנים לשנת המס 2012

<u>הערות</u>	<u>הסכום</u>	<u>הנושא</u>
	215 ₪	שווי 1 נקודת זיכוי ממס
לשנה – 2,580 ₪		
פטור ממס בשיעור 43.5% מגיע רק ב"גיל פרישה" או למי שפרש מחמת נכות רפואית צמיתה של 75%. יש לציין כי לאור תיקון 190 הפטור בשיעור 43.5% ניתן מתקרת קצבה מזכה ללא קשר לגובה הקצבה בפועל	8,190 ₪	תקרת "קצבה מזכה" חודשית לפי סעיף 9א שבגינה מגיע פטור ממס
מוענק פטור יחסי גם לחלק משנת עבודה. התקרה מתייחסת לכלל המעבידים גם יחד	11,950 ₪	תקרת מענק עקב פרישה פטורה ממס לכל שנת עבודה
מוענק פטור יחסי גם לחלק משנת עבודה. התקרה מתייחסת לכל המעבידים גם יחד	23,920 ₪	תקרת מענק עקב מוות פטורה ממס לכל שנת עבודה
לשנה – 102,000 ₪ <u>לעמית שאינו מוטב</u>	8,500 ₪	תקרת "הכנסה מזכה" לגבי הכנסה ממשכורת לפי סעיף 47 ו-45א
לשנה – 142,800 ₪ <u>לעמית שאינו מוטב</u>	11,900 ₪	תקרת "הכנסה מזכה" לגבי הכנסה <u>שאינה</u> ממשכורת לפי סעיף 47 ו-45א
לשנה – 1,968 ₪	164 ₪	הסכום המינימאלי שבגינה מוענק זיכוי ממס לפי סעיף 45א
לשנה – 204,000 ₪ <u>לעמית מוטב</u>	17,000 ₪	ההכנסה המרבית שבגינה מגיע ניכוי וזיכוי ממס לפי סעיפים 47 ו-45א
לשנה – 408,000 ₪ מי ששכרו המבוטח על-ידי המעביד עולה על הכנסה זו אינו זכאי לניכוי סעיף 47	34,000 ₪	הכנסה מרבית לסעיף 47
בתנאי שנקבעה נכות של לפחות 365 יום. לשנה – 594,000 ₪	49,500 ₪	סכום פטור ממס לנכה/עיוור לגבי "הכנסה מיגיעה אישית"
אם נקבעה נכות בין 185-364 יום – גם לגבי "הכנסה מיגיעה אישית" אם נקבעה נכות עד 184 יום – לא מגיע פטור ממס לשנה – 71,280 ₪	5,940 ₪	סכום פטור ממס לנכה/עיוור לגבי "הכנסה שאינה מיגיעה אישית"
לשנה 254,040 ₪	21,170 ₪	פטור ממס לנכה/עיוור לגבי הכנסה מריבית ורווחים על פיקדון, תוכנית חסכון ו/או קופת גמל בשל סכום ששולם כפיצוי בשל נזק גוף
לשנה – 188,544 ₪. התקרה משמשת לקביעת המשכורת המרבית שההפרשה בעדה לקרן השתלמות פטורה ממס	15,712 ₪	המשכורת המרבית שההפרשה בעדה לקרן השתלמות לשכירים פטורה ממס
התקרה משמשת לקביעת הניכוי לפי סעיף 17(א5)	255,000 ₪	תקרת "הכנסה קובעת" של יחיד לגבי הפקדה בקרן השתלמות לעצמאים
התקרה שבגינה הרווחים פטורים ממס – ראה/י חוזר לקוחות מס' 7 מומלץ להפקיד את <u>מלוא</u> הסכום, ללא קשר לגובה הניכוי לפי סעיף 17(א5)	17,880 ₪	תקרת "הפקדה מוטבת" בקרן השתלמות לעצמאים

	₪ 4,100	שכר מינימום לחודש לצורך משיכה פטורה ממס מקופת גמל לתגמולים/לקצבה
לשנה – 11,950 ₪	₪ 996	ההוצאה שמוותרת בניכוי לחברה בשל הפקדה בקופת גמל לפיצויים בשל בעל שליטה
לשנה – 31,032 ₪ תיקון 190 – ניתן להפריש כמו כל שכיר רגיל (עד 7.5% משכר עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק)	₪ 2,586	ההוצאה שמוותרת בניכוי לחברה בשל הפקדה למרכיב תגמולים בקופת גמל לקצבה בשל בעל שליטה, מבלי שבעל השליטה יחויב במס במועד ההפקדה
התקרה משמשת לקביעת המשכורת המרבית שההפרשה בעדה לקופת גמל לקצבה פטורה ממס	₪ 34,476	4 פעמים השכר הממוצע במשק לעניין סעיף 3(ה) שכר חודשי ממוצע במשק – 8,619 ₪